

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ludolphi, rectoris ecclesiae parochialis in Suchem, De
itinere terrae sanctae liber**

Ludolphus <Suchensis>

Stuttgart, 1851

XXXI. Christiani et monumenta vetera

urn:nbn:de:hbz:466:1-9333

num reducit, nec difformitatem generat, et ibidem fuisse cicatricem non videtur. Balsamum cōctum est etiam bene multum nobile et mittitur in sacrum chrisma; etiam multum valet ad cicatrices vulnerum, ut dictum est, et specialiter multum valet, si homo caderet ab alto, et si de ipso sumeret, totum corpus, quod intus esset crepatum, reformaretur et sanaretur. Etiam multum valet ad oculos, ad carnem perungendam, ut non putrescat. Sed in omnibus et per omnia non valet tantum, ut balsamum crudum; nam violenter ebullitur, et balsamum crudum naturaliter exstillat. Et est sciendum, quod hortum balsami nulli omnino homines ¹, nisi Christiani, colere possunt nec custodire; si alii homines vero ipsum custodirent et colerent, statim arefieret et periret, quod sæpius est expertum. Et beata virgo Maria in loco, quo nunc est hortus balsami, habitavit cum puero Iesu, dum a facie Herodis fugit in Aegyptum, et in fontibus in horto exeuntibus assidue linteamina et vestimenta sua et Iesum lavavit; ideo in hoc loco balsamum crescere firmiter creditur, quod in aliis mundi locis, quod sciatur, non reperitur. De aliis balsami virtutibus et nobilitatibus longum esset enarrare, nec possum ad memoriam revocare. Temporibus meis cum reliquis custodibus Christianis erant quatuor Alamanni, et unus de Swartenbergh ² prope Erfordiam, qui interim renegavit, et quidam alius monoculus nomine Nicolaus, qui fuit homo multum bonus, ut Christiani capti de eo testabantur ³, qui in Acon captus fuit; sed Soldanus propter bonitatem suam eum liberavit et gradus sui cubi- culi custodem fecit ⁴.

XXXI. CHRISTIANI ET MONUMENTA VETERA.

Est etiam sciendum quod in Babylonia et Carra temporibus meis fuerunt circa quatuor millia Christiani capti, exceptis parvulis. Hi habent ibidem patriarcham, presbyteros et ecclesias et quam plurimas sanctorum reliquias venerandas. Inter quas specialiter habent corpus sanctæ Barbaræ virginis integrum ⁵, pro quo temporibus meis multorum regum et principum preces factæ sunt, sed ob consolationem Christianorum captorum Soldanus numquam in

1. *AB* homini. — 2. *So AB*. Swarczburg *C*. — 3. *A* detestabantur. *B* detinebantur. — 4. *AB* præfecit. — 5. *AB* integre.

uno membro minoravit. Et Christiani capti ibidem vigiliam beatæ Barbaræ, ut in partibus istis ¹ vigiliam sancti Martini, cum gaudio deducunt, mittentes alterutris diversarum herbarum semina diversa. Item iuxta Babyloniam novam trans fluvium Nili versus desertum Aegypti stant quam plurima miræ magnitudinis et quondam pulcherrima monumenta, ex magnis lapidibus sectis facta, inter quæ sunt duo maxima et olim pulcherrima sepulchra quadrata. In quorum unius in uno pariete latine, in secundo pariete græce, in tertio hebraice in quarto vero [chaldaice] ² multa, quæ ignorantur, sunt insculpta. Sed in primo pariete, quo scriptum est latine, in quantum pro vetustate discerni potest, hi versus sunt insculpti, qui sequuntur ³:

Vidi pyramides sine te, dulcissime frater,
Et tibi quod potui lacrimas ⁴ hic ⁵ mœsta profudi
Et nostri memorem luctus hanc sculpo ⁶ querelam.
Sit ⁷ nomen Decimi Anni ⁸ pyramidis alta
Pontificis comitisque tuis, Traiane ⁹, triumphis
Lustra sex intra censoris consulis ¹⁰ esse.

Expositionem horum versuum discreti lectoris iudicio committo ¹¹. Hæc monumenta ab incolis horrea Pharaonis vocantur,

1. In Westfalen und am Rheine wird der Martins-Abend mit allerlei Lustbarkeiten von der Jugend gefeiert. — 2. So A und B. In C fehlt chaldaice, was in der That besser wegbleibt, da der unbekanntes Hieroglyphen gedacht wird. — 3. habent C. fehlt in B. — 4. lacrimans F. — 5. hæc CF. perfudi C. — 6. sculpta B. — 7. Sic CF. — 8. Anni fehlt in C. B liest pyramididi. — 9. So A. Troiane B. Troiani C. — 10. Cæsaris consimilis CF. — 11. Ich habe diesen rüthselhaften Versen in dem Proömium zum herbstlichen Lectionsverzeichnisse der Akademie zu Münster 1846 eine ausführliche Besprechung gewidmet, damals ohne andere Hülfe, als Feyerabends Reisebuch, in welchem sich grobe Versehen finden. Jetzt, da die Berliner codd. bessere Lesarten an die Hand geben, lüsst der Knoten sich eher lösen. Es scheint demnach in den drei ersten Versen eine Römerin ein trauerndes Ehrengedächtniss ihres Bruders zu errichten, der unter Trajan früh große Ehren, selbst das Consulat, erlangte. Den dritten bessere ich ganz leicht: Seit nomen. Im Jahr der Stadt 860 d. i. 108 nach Christo war Annius Trebonius Gallus Consul, und starb; denn es werden im Consular-Verzeichnisse consules suffecti angegeben. Vielleicht ist dies der Decimus Annius, der so früh, mit 30 Jahren, Pontifex, Begleiter Trajans im Kriege und Consul ward. Der Nom. Pyramidis, statt pyramis, darf uns nicht stören. In solchen fremden Namen gestattete man sich vielerlei. Conf. Orell. ad Horat. Carm. III. 4, 9. Unangenehm ist der Hiatus in Decimi Anni. Man könnte Fanni vermuthen.

et quam plurima alia in Babylonia et prope cernuntur mirabilia, et ut a pluribus veridicis audivi et mercatoribus, qui assidue transierunt, ab hac Babylonia nova distat Babylonia antiqua, in qua fuit turris Babel, circa triginta sex diætas, in Chaldæa iuxta Baldach, inter septentrionem et orientem. Et est sciendum, quod dum in ipsis partibus per quinquennium assidue et continue cum omnibus hominibus, in quibus humanum sit idioma, die noctuque sim conversatus, quotidie de diversis inquirens, quibus omnibus eram informatus, tamen de antiqua Babylonia, in qua fuit turris Babel, nunquam plus ab aliquibus viventibus discutere ¹ potui, quam hic sequitur.

XXXII. BABYLONIA ANTIQUA SEU BALDACH.

In Chaldæa in oriente est civitas nobilissima et pulcherrima et ultra modum potentissima et nunc de omnibus civitatibus orientis melioribus una, et super fluvium paradisi Euphratem sita, Baldach vocata, prope quam ad dimidium miliare, vel circa, incolæ et inhabitatores terræ illius dicunt et credunt stetisse antiquam Babyloniam, quod etiam bene testatur maxima ruina et immensa congeries structurarum diversarum et lapidum, quæ a longe mirifice aspiciuntur ² et specialiter in loco, quo Babel turris steterat, quo confusio labiorum fuit exorta. Etiam patet inaccessibili via inter ipsas ruinas et Baldach ob venenosa animalia et multa alia signa, ibidem Babyloniam antiquam stetisse, et ab incolis certissime creditur. Nam propter ipsa animalia venenosa civitas Babyloniæ antiqua est translata et alio nomine, scilicet Baldach, vocata. Nil aliud veri possum ³ dicere de Babylonia antiqua, nec unquam in partibus illis ab aliquibus hominibus potui investigare. In hac civitate Baldach sunt nunc ditiores et meliores sub cœlo mercatores, nec in aliquo loco orientis tot, ut ibi, nec tam multa et diversarum rerum mercimonia. In hac civitate Calipha, id est successor Machometi, cui Sarraceni, ut Christiani papæ successor sancti Petri, per omnia obediunt, quondam habitabat. De cuius civitatis Baldach perditione modicum dicam, prout in annalibus et historiis regum Armeniæ legi, et a valde veridico milite, qui interfuit, audivi. Anno domini MCCLXVIII, dum Tartari uni-

1. discernere *BC*. — 2. conspiciuntur *BC*. — 3. possunt *C*.